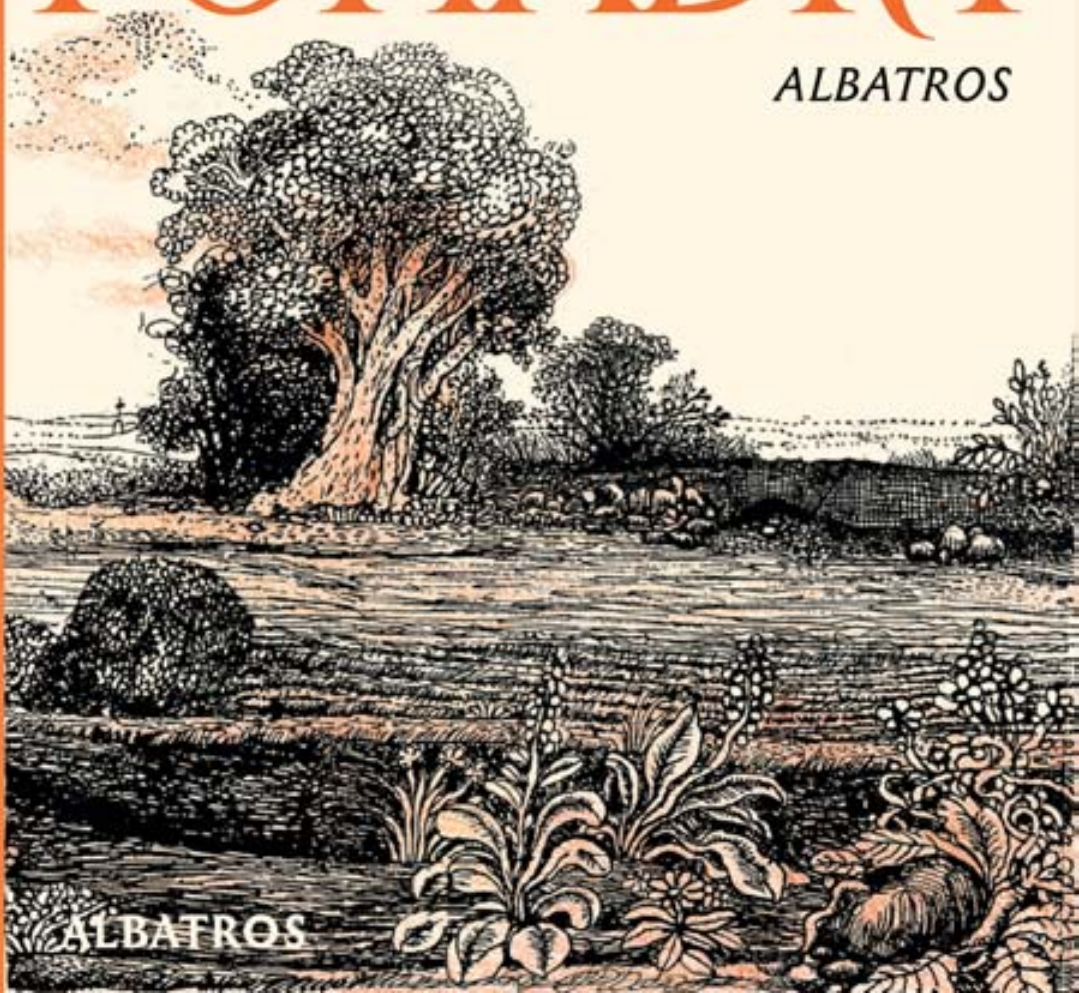

Božena Němcová

BOŽENA NĚMCOVÁ
POHÁDKY

ALBATROS

ALBATROS

ALBATROS

BOŽENA NĚMCOVÁ | POHÁDKY

BOŽENA NĚMCOVÁ
POHÁDKY

ILUSTROVAL VÁCLAV KABÁT

ALBATROS

Zlatý tucet – anketa k 65. výročí založení nakladatelství Albatros

Nejoblíbenější knihy v historii Albatrosu (1949–2014)

1. Pohádky Boženy Němcové
2. Robinson Crusoe
3. Děti z Bullerbynu
4. Bílý tesák
5. Dášeňka
6. Tajuplný ostrov
7. Vinnetou
8. Pohádky K. J. Erbena
9. Mikeš
10. Dobrodružství Toma Sawyera
11. Kubula a Kuba Kubikula
12. Luisa a Lotka

© Albatros, 2014
Illustrations © Václav Kabát, 2014

ISBN 978-80-00-03751-6

PRINC BAJAJA

Mladý král se musel s manželkou svou rozloučit a odebrat se do boje. Nedlouho po jeho odjezdu porodila královna dvojčata, oba syny. Bylo radovánek po celé zemi, až nebylo možná, a hned se vypravili poslové, kteří radostnou zprávu králi donést museli. Chlapci byli zdraví a rostli jako buci. Ten, co byl o nějaké okamženi starší, měl se lépe k světu než druhý, a tak zůstali, i když trochu povyrostli. Starší byl vždy jen na dvoře, běhal, skákal a sápal se na koníka, jenž s ním byl stejného stáří. Druhý ale nejraději po měkkých kobercích hoptal, okolo matky se batolil a jinam nevyšel, leč s ní do zahrady; proto také máti prvnímu nepřála a mladší zůstal jejím mazánkem. Bylo chlapcům sedm let, když se král z boje navrátil a s nevýslovnou radostí matku i děti k srdci přivinul.

„Který je starší z nich a který mladší?“ ptal se otec královny.

Ta myslíc, že se ptá manžel proto, aby věděl, který má být nastávajícím králem, podstrčila svého mazánka za staršího. Král miloval sice své děti stejnou mírou, ale když přišli do mládeneckých let, slyšel přece starší jmenovat mladšího budoucím králem, a to mu bylo líto tak, že ho život doma omrzela a on jen do světa toužil. Jedenkrát si svou bolest a lítost malému koníkovi stěžoval a povídal mu, že by nejraději z domu pryč.

Tu mu odpoví kůň lidským hlasem: „Když se ti doma nelíbí, jdi do světa, ale bez otcova dovolení nechoď ani na krok. Radím ti však, abys nebral žádného s sebou a na jiného koně nesedal než na mne. Bude to k tvému štěstí.“

Princ se podivil, že mluví kůň lidským hlasem, a ptal se ho, jak to je možné.

Koník mu odpověděl: „Na to se mne neptej, já chci být tvým ochráncem a rádcem, dokud mne poslouchat budeš.“

Princ přislíbil koníkovi, že se ve všem podle jeho rady zachová, a odešel do zámku tázat se otce, smí-li do světa. Když svou žádost rodičům přednesl, nechtěl otec nikterak k tomu svolit, ale matka byla hned svolná. Avšak princ od svého předsevzetí neupustil, a konečně i na otcí svolení vy-

mámil. Hned se měli chystat služebníci, koně a komonstvo pro prince na cestu. Než ten si to vše zapověděl a řekl otci: „Nač potřebuji, otče, tolik komonstva, koní a lidí okolo sebe, já si vezmu něco peněz a pojedu na svém malém koníku sám a sám do světa. To mi nenadělá tolik starostí a obtíže.“

Zase musel otce prosit, než mu to dovolil. Konečně bylo všecko k cestě uchystáno, malý kůň stál osedlaný u vrat a nahoře se loučil princ se svými rodiči a s bratrem. Plakali všichni hořce, a poslední chvíli to bylo i matce líto, že dítě tak do světa jít nechává. I přikazovala mu přísně, aby buď za rok domů přijel, anebo aspoň o sobě vědět dal.

Za nějakou hodinu klusal s ním koník v širém poli hezky daleko za hlavním městem. Někdo by si myslel, že není sedmnáctiletý kůň již tak čerstvý! Ale ten kůň nezestárnul, protože to nebyl obyčejný kůň; srst měl jako aksamit a nohy jako strunky, a čerstvý byl jako srna. Cesty ubývalo, dlouho jeli, aniž věděl princ, kam ho koník nese, když viděl pojednou věže krásného města. Tu se uhnul koník z dráhy, klusal přes pole až k jedné skále, která stála nedaleko pěkného lesíka, a když tam přijeli, kopnul nohou do skály, ta se otevřela, a oni vjeli dovnitř. Byla to pěkná pohodlná stáj.

„Nyní mne tady necháš,“ řekl koník k princovi, „a sám půjdeš do blízkého města ke dvoru. Musíš se však vydávat za němého. Král tě do služby přijme, měj se ale na pozoru, ať se nepodřekneš. Když budeš něco potřebovat, nechť je to cokoliv, přijď ke skále, třikrát zaklepej, a skála se ti otevře.“

Princ si pomyslel: Můj koník je tak moudrý, on jistě ví, k čemu mi to poslouží. Vzal své šaty a šel. Přišel do sídelního města, které bylo nedaleko skály, a dal se u krále ohlásit. Král vida, že je němý, slitoval se nad jeho mladostí a podržel ho u sebe. Brzy však viděl, že jej může velmi dobře ke všemu řízení potřebovat. Ať bylo v zámku, co bylo, on si věděl ve všem rady a celý den po zámku běhal. Potřeboval-li král písáře, nebylo nad něj šikovnějšího. Všichni ho měli rádi, ale že byl němý a na všechno jen „bajaja“ odpověděl, zůstalo mu to jméno Bajaja, že ho potom žádný jinak nejmenoval.

Král měl tři dcery, jednu krásnější než druhou. Nejstarší se jmenovala Zdoběna, druhá Budinka a ta nejmladší Slavěna. U těch tří dívek byl Bajaja nejraději, a také měl dovoleno s nimi třeba celý den pobýt. Vždyť byl němý, k tomu tváře snědé až strach a nosil jedno oko zavázané, mohl-li král myslet, že by se které princezně zalíbil! Princezny ho ale přece měly rády, a všude musel s nimi chodit. On jim vil věnce, přinášel kytice, svíjel zlaté nitě, kreslil ptáky a rozličné květiny k vyšívání, a to se jim líbilo. Té nejmladší ale sloužil nejraději, a co pro ni udělal, bylo vždy nejkrásnější, takže ji sestry v žertu škádlily. Slavěna byla učiněná dobrota a nechala si vše od sester líbit.

Krátký čas byl Bajaja při dvoře. Jednou zrána přijde do síně, kde král snídával, a vidí ho celého zarmouceného sedět. I ptá se ho znameními, co mu schází.

Král se na něho smutně podíval a řekl: „Milý hochu, proč se mne ptáš, nevíš-li, jaké neštěstí nám hrozí a jak trpké tři dni mi nastanou?“

Bajaja zakroutil hlavou, že neví, a na jeho tváři bylo vidět velké leknutí.

Řekl mu zase král: „Tedy ti to povím, ač nám pomoci nemůžeš. Před lety sem přilítli tři draci, jeden devítihlavý, druhý osmnáctihlavý a třetí sedmadvacetihlavý. Byla tenkrát taková nouze v mém městě, že hrůzou vlasy na hlavě vstávaly. Lidé se schovávali, protože nebyli životem jisti. Pomalu nebylo již kouska dobytka nikde, poněvadž se všechno těm potvorám dát muselo, aby se do města nepustily. Nicméně přece mnoho lidí sežraly. Nemoha se déle na ten nářek dívat, dal jsem přivést ke dvoru kouzelnici, aby mi pověděla, čím bych ty potvory ze země vyhnal. Ale běda, když mi oznámila, že tím, jestli jim připovím své tři dcery, které mi právě rozkvétaly! Já myslel, že si pomohu, jen když je ze země odbudu, a přislíbil jsem tu neslýchanou oběť. Královna hořem zemřela, ale dcery se o tom nedověděly. Od té chvíle se draci vystěhovali, a po všechna ta léta nebylo o nich sluchu, až včera večer pastýř přiběhl celý bez sebe, že jsou draci zase v té samé skále, kde dříve byli, a že ukrutně řvou. Já nešťastný otec, zítra musím dát první své dítě v oběť pro svou zem, pozítří druhé a pak třetí, a potom budu žebrákem.“

Tak bědoval ubohý král a vlasy z hlavy si trhal.

S tváří sklíčenou šel Bajaja k princeznám, ale na smrt se jich zděsil! V černých šatech, tváře jako z bílého mramoru, seděly všechny tři vedle sebe a plakaly přežalostně, že mají svůj mladý věk tak ukrutným způsobem ukončit. Bajaja je začal těšit a ukazoval, že se jistě nějaký vysvoboditel pro ně najde. Nebohé ho neslyšely a nepřestaly slzy prolévat. Takový zmatek a zármutek byl po městě, neboť každý královskou rodinu miloval. Celé město bylo zároveň s hradem černým sukem potaženo.

Bajaja spěchal tajně z města přes pole ke skále, kde měl koníka zavřeného. Když třikrát zaklepal, skála se otevřela a on vešel do ní. Pohlídl koníkovi lesklou hřívu, políbil mu bílou lysinu a řekl: „Koníku milý! Nyní jdu k tobě o radu, a pomůžeš-li mně, budu navždy šťasten.“

Nato začal koníkovi vše, co se v zámku událo, vypravovat.

„O tom o všem vím,“ odpověděl koník, „a proto jsem tě sem přivedl, abys princeznám pomohl. Zítra hned časně zrána přijď, a já ti ostatní povím.“

S velkou radostí běžel Bajaja k zámku, a mnohý mu to mohl za zlé mít, že je tak veselý, ale naštěstí ho nikdo neviděl. Celý den nevyšel z princezniných pokojů a všelicos vymýšlel, jak by je poněkud potěšil, což se mu však nepodařilo.

Druhý den ráno ještě za soumraku byl již u skály. Koník ho přivítal a řekl: „Nyní zdvihni pod mým žlabem kámen, a co tam najdeš, to vyndej.“

Bajaja s ochotou poslechl a vyndal z díry, která pod kamenem skryta

byla, velkou truhlu. Koník mu poručil, aby ji otevřel, a když i to učinil, vytáhl troje krásné šaty, meč a uzdu na koně. Jedny šaty byly červené, stříbrem a diamanty vyšívané, a co na nich pevného, bylo z lesklé ocele; k tomu bílý a červený chochol. Druhé byly celé bílé, zlatem vyšívané, a brnění a přilbice ze zlata; chochol bílý. Třetí byly ale světle modré, stříbrem, diamanty a perlami bohatě vyšité; k tomu bílý a modrý chochol. Ke všem třem byl jediný meč, jehož pochva se drahým kamením jen svítila, tak jako uzda na koně.

„Ty troje šaty jsou tvoje, napřed ale vezmi ty červené.“

Bajaja se přistrojil, připjal si meč a uzdu hodil koni přes hlavu.

„To ti povídám, nesmíš se bát a ze mne slézt. Jen sekej do té potvory a spolehni na svůj meč,“ přikázal koníček, když vyjížděl ze skály.

Zatím bylo v zámku smutné loučení a zástup lidstva vyprovázel ubohou Zdoběnu z města. Již byli nedaleko osudného místa, princezna slezla, a když viděla, že má jít ke skále, padla v mdlobách na zem. Tu letí zdáli kůň a na něm sedí rytíř s červeným a bílým chocholem. Když přijel až k nim, poručil, aby lidé odešli, princeznu odvedli a jeho nechali samotného. S jakou radostí každý ten rozkaz vyplnil, to si můžeme pomyslet. Ale princezna nechtěla odejít, ona se chtěla dívat, jaký to konec vezme.

Sotva vstoupili na jeden vrch, již se třesením skála otevřela, a devítihlavý drak vylezl ven, ohlížeje se po své kořisti. Tu přiskočí na koníku Bajaja, vytáhne meč, jedním rázem utne tři hlavy. Drak se svíjel, plil oheň a házel sebou, až mu jed daleko široko stříkal, ale princ toho nedbal, sekal, až mu všech devět hlav usekal, ostatní dodělal koník kopyty.

Když drak zahynul, obrátil se princ a ujížděl, odkud přijel. S podivným hleděním za ním Zdoběna, ale vzpomněla si, že bude otec čekat, proto rychle k zámku s celou družinou obrátila. Vypsat otcovu radost, když viděl dceru živou, a radost sester, že se snad i jim vysvoboditel dostaví, kdo by s to byl! Bajaja také přiběhl a tu pořád ukazoval, aby věřily, že jim bůh vysvoboditele pošle. Ač měly princezny strach před druhým dnem, přece byly již veselejší a s Bajajou hovořily.

Druhý den byla vyvedena Budinka. Tak jako první den sestře, stalo se i jí. Sotva na místo přijeli, viděli rytíře s bílým chocholem přijíždět, a za nějakou chvíli s osmnáctihlavým drakem statně se potýkat, až potvora zdechla. Po vykonané seči ujížděl jako první den. Když se princezna do zámku vrátila, litovali všichni, že udatnému rytíři svou vděčnost prokázat nemohou.

„Já vím, sestry,“ řekla Slavěna, když byly pohromadě, „vy jste rytíře neprosily. Ale já před něho kleknu a tak dlouho budu žádat, aby se mnou šel, až to učiní.“

„Co se směješ, Bajajo?“ ptala se Zdoběna, když viděla usmívající se tvář němého.

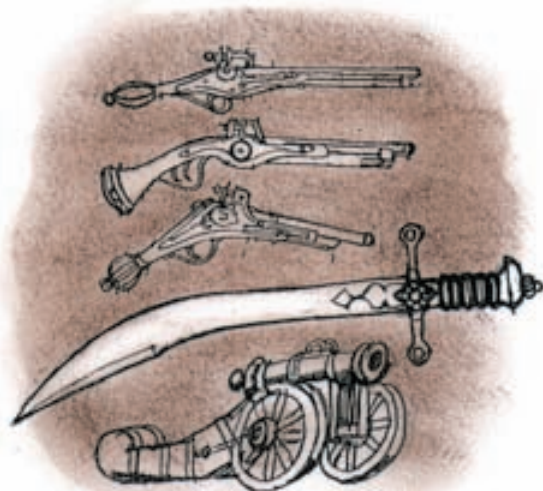
Ale Bajaja začal skákat po pokoji a dával na srozuměnou, že se těší na toho rytíře.

„Blázne, ještě tu není,“ odpověděla Zdoběna.

Třetí den byla vyvezena Slavěna, a tentokrát sám král s ní jel. Srdce se nebohé hrůzou třásl, když pomyslela, nepříjde-li vysvoboditel, že bude draku dána. V tom okamžiku strhnul se radostný křik, že rytíř jede. Tak jako první dva draky zabil Bajaja i třetího, ač on i jeho kůň mdlobou div neklesli. Tu přistoupil král i Slavěna a prosili rytíře, aby s nimi do hradu jel, což on nikterak učinit nechtěl. Slavěna klekla před ním, uchopila ho za roucho a prosila tak snažně, tak libě, že principi srdce tlouklo. Vtom sebou koník trhl, a již nebylo rytíře vidět.

Smutná, že se nemůže svému vysvoboditeli odměnit, vracela se Slavěna s otcem domů. Všichni mysleli, že přivedou rytíře, ale naděje opět je zklamala.

Nyní byli zase všichni šťastni! To ale netrvalo dlouho, a nový zármutek jim nastal. Jednoho dne dostal král vyzvání od sousedního krále k válce. Ulekl se toho král velice, neboť věděl, že je soused mnohem silnější. Hned tedy rozepsal listy, a poslové se rozlétli na všechny strany, aby sezvali knížata a velké pány ke královskému dvoru na sněm. To se stalo v rychlosti a panstvo se sjelo co nevidět. Král jim svou stížnost přednesl a o pomoc je prosil, sliboval za odměnu své dcery. Kdo by se byl za takovou odměnu zdráhal? Všichni se rozjeli a slíbili, že se v určitý den s vojáky svými dosta-

ví. Nyní se chystalo vše k boji, a král sám chtěl vojsko do pole vést. Předposlední den přijela knížata a konala se velká hostina. Potom se rozloučil král s plačícími dcerami, přikázal ještě Bajajovi, aby dal na vše pozor, a při zvuku trub a píšťal brali se do pole.

Bajaja byl slova králova poslušen, na vše dohlížel, ale přece neopomenul s největší ochotou o všelijaké vyrazení princeznám se starat, aby se jim nezastesklo. Najednou mu ale napadlo, že stůně, a nedbaje na lékaře, který mu chtěl pomoci, povídal, že si půjde sám pro koření, které ho lépe než všechny léky vyhojí. Princezny si pomyslely, že je blázen, a nechaly ho jít. On ale nešel na koření, to nerostlo beztoho pro jeho bolest nikde jinde než v jasných očích krásné Slavěny, on šel k svému koníkovi, by se s ním poradil, má-li králi ve válce pomoci. Koník ho přivítal, poručil mu, aby oblékl bílé šaty, vzal meč, jej obkročil, že pojedou do boje. Bajaja ho za to zlíbal.

Kolik dní trvala již válka, a královo vojsko sláblo – nemohlo odolat velké síle nepřátel. Byla určena hlavní bitva na druhý den, kde se mělo rozhodnout, kdo s koho. Celou noc dával král rozkazy a vypravil také posly k dcerám s nařízením, co se stát má, kdyby prohráli. Ráno se odevzdali do ochrany boží a stavěli se v šiky. V tom okamžiku zazněly trouby, zbraně začaly řinčet, střely lítat, a křik a lomoz se rozléhal po širém údolí. Tu se octne mezi nepřáteli jinoch v bílých šatech, zlaté přílbici s bílým chocholem. Seděl na malém koni a v ruce držel ohromný meč, kterým tak rázně do nepřátel sekal, že nemysleli jinak, než že to zlý duch kyjem do nich mlátí. Tu se vzpamatovalo i královské vojsko, a statnému hrdinovi po boku se postavilo. Vkrátce couvali nepřátelé, a když bílý rytíř jejich vůdce zabil, rozprášili se jako stádo bez pastýře. Tu byl však bílý rytíř lehce na nohu raněn, takže mu krev bílé roucho zbarvila. Jak to král spatřil, skočil dolů, roztrhl svůj plášť a zavázal mu sám krvavou ránu a prosil jej, aby s ním do stanu vešel. Ale rytíř mu poděkoval, bodl koně a byl tentam. Král lítostí div neplakal, že mu již počtvrté rytíř ujel, kterému tolikerými díky povinován byl. Vítěz vracel se s nesmírnou kořistí domů. S jásáním byl v hlavním městě přivítán a v zámku byly přichystány rozličné slavnosti a radovánky.

„Nuže, správce můj!“ oslovil král Bajaju, „jak jsi řídil dům náš, co jsem byl vzdálen?“

Bajaja pokynul, že dobře, ale princezny se daly do smíchu a Slavěna pravila: „Musím ti žalovat, otče, na tvého správce, neboť je neposlušný. Začal stonat, lékař náš chtěl mu dát lék dobrý, on ale pravil, že si půjde sám pro koření. Šel, a nepřišel až za dva dni, celý chromý a churavější, než byl dříve.“

Král se na Bajaju obrátil, ten však se usmál a zatočil na patě, jako by ukazoval, že mu pranic neschází. Když slyšely princezny, že jejich vysvoboditel opět otci v boji pomohl, nerady svolily k tomu, stát se manželkami knížat, neboť se domnívaly, že by mohl přece rytíř pro některou přijít. Ovšem nevěděla žádná, je-li hezký, nebo ne, protože ho v tváři neviděly, ale každá si jej malovala jako anděla.

Král byl na rozpacích, jak to má s odměnou vyvést. Každý z knížat pomáhal mu, co síla postačovala, a všichni se ve válce statečně drželi. Komu dcery dát? I vymyslel si jeden prostředek, kterým by všem vyhověl, a potom vešel ke knížatům, řka: „Přátelé milí! Já řekl, kteří mně nejvíce pomáhat budou v té válce, těm že svoje tři dcery za manželky dám. Vy jste mi ale všichni věrně pomáhali, a proto chci takto učinit, abych žádnému nekřivdil. Postavíte se do řady, a moje dcery shodí z balkonu dolů každá zlaté jablko. Ke komu se to jablko dokutálí, ten se stane manželem té princezny. Jste s tím spokojeni?“

Všichni, že ano. Král to oznámil princeznám, a ty s tím musely též být spokojeny, aby nenechaly otce v hanbě. Skvostně se přistrojily, každá vzala do ruky zlaté jablko a šla na balkon, pod nímž stáli v řadě knížata a páni. Mezi diváky zrovna u samých ženichů stál Bajaja. Nejdříve hodila jablko Zdoběna, kutálelo se, kutálelo, a zrovna k nohám němého. Ale Bajaja uhnul, a ono se kulilo k jednomu hezkému knížeti, který je s radostí zdvihl a z řady vystoupil. Nyní hodila Budinka, a jako dříve kutálelo se i druhé k nohám Bajajovým, ale zase je němý tak šikovně odmrštil, že se zdálo rovnou cestou běžet k druhému sličnému pánu, který je zdvihl a s toužebností k balkonu na hezkou nevěstu pohlížel. Nyní házela Slavěna, ale tentokrát se Bajaja jablíčku neuhnul, nýbrž s radostí je zdvihl, běžel nahoru, před princeznou klekl a její ruku líbal. Ale ona se mu vytrhla, běžela do svých pokojů a hořce plakala, že si musí vzít němého. Král se zlobil, knížata reptala, ale co se stalo, stalo se a nedalo se napravit. Nato byla hostina a po hostině bylo rytířské potýkání, při kterém měla dávat ceny jedna nevěsta. Při hostině seděla Slavěna jako zaražená a slova nepromluvila. Ženicha Bajaju nebylo vidět, a král myslel, že snad pohněvaný utekl. Všichni nebohou litovali a chtěli ji trochu rozveselit, proto ji prosili, aby ceny rozdávala.

Slavěna konečně svolila. Již seděli páni okolo zábradlí, již se sokové potýkali a jeden druhého přemáhal, tu oznamuje hlásný, že stojí venku rytíř na malém koni a žádá, aby byl ke hře připuštěn. Král kynul, že ano. Tu vjede dovnitř rytíř v modrém a stříbrném šatu, na stříbrné přilbici bílý a modrý chochol. Princezny by byly málem vykřikly, vidouce postavu

a koně statného vysvoboditele. Rytíř se poklonil paním a začal se s knížaty potýkat; ale co jich bylo, on je všechny přemohl a zůstal sám vítězem. Slavěna sešla k němu a nesla zlatý pás. Rytíř se před ní na kolena snížil a ona mu pověsila na krk pás, který sama vyšívala. Ruce se jí třásly a tváře jí hořely. Nevěděla, zdali tak pálí slunce, anebo ohnivé zraky krásného rytíře. Oči sklopila a slyšela jen sladká slova: „Nevěsto krásná, ještě dnes tě uhlídám.“

Král a obě nevěsty sešli dolů, aby rytíře zadrželi a odvděčili se mu. Ale on políbil v letu Slavěnu ruku a zmizel. Ta myslela na slova, která jí pošeptal. A byly zase hody – jen Slavěna seděla ve svém pokoji a nechtěla mezi hosty.

Měsíc vysvitl a od skály nesl koník naposled svého pána. Když ho donesl až k hradu, skočil Bajaja dolů, políbil mu krk a lysinu a koník mu zmizel z očí. Nerad ztratil náš rytíř věrného přítele, ale čekala ho sladší náhrada.

Zamyšleně seděla Slavěna a myslela, že již sotva rytíř přijde. Tu otevře panna dveře a povídá, že chce Bajaja s princeznou mluvit. Slavěna neodpověděla, a hlava jí sklesla do polštářů. Vtom ji vezme někdo za ruku, ona zvedne hlavu a vidí před sebou krásného hrdinu, svého vysvoboditele.

„Hněváš se na svého ženicha, že se před ním skrýváš?“ ptal se Bajaja.

„Proč se mne na to ptáš, vždyť nejsi můj ženich,“ šeptala Slavěna.

„Jsem, panno, před tebou stojí němý Bajaja, který tobě kytky vázal, od smrti vysvobodil tebe i tvé sestry a otci ve válce pomohl. Já jsem tvůj ženich!“

Že se Slavěna na něho nehněvala, mohl by každý zjistit. Za hodnou chvíli potom rozlítly se dveře u hodovní síně a do nich vkročí Slavěna s rytířem v bílém šatu a zlaté přílbici, představujíc ho otci coby svého ženicha, něměho Bajaju! Otec se radoval, hosté se divili a sestry po očku hleděly. Teprve nastala pravá veselost a pilo se na zdraví snoubenců až do bílého rána.

Po svatbě odjel Bajaja se svou Slavěnou, aby se podíval k rodičům. Ale jak se ulekl, když viděl celé město potáhnuté černým sukem. Hned se táže, co to znamená, a slyší, že umřel mladý král. Pospíchal k zámku, aby rodiče potěšil, což se opravdu jen jemu podařit mohlo, neboť měli i jeho za nebožtíka, protože tak dlouhý čas o něm neslyšeli.

Zase se přistěhovala do zámku radost, černé sukno se odestřelo a jeho místo zastoupilo červené. Bajaja byl králem ve svém království a požíval do smrti s manželkou ničím nezkalené štěstí.

NEOHROŽENÝ MIKEŠ

Mikeš byl syn kovářův. Když mu bylo osmnáct let, otec ho začal učit řemeslo. Jak se vyučil, tu děle doma zůstat nechtěl a řekl otci: „Táto, dejte mi železo, já si udělám na cestu hůl.“

Táta mu dal pětadvacet liber železa na hůl.

„Ale táto,“ řekl Mikeš, „copak bych dělal s takovou třtinou, dejte mi alespoň sedm centů železa.“

„I propánakrále, vždyť takový sochor ani neunesíš!“

„Uvidíte, jak se budu ohánět,“ odpověděl silný Mikeš, a když si hůl ukoval, dokázal tátovi, že pravdu mluvil.

Táta dal peníze, máma mu upekla výrazkové koláče a Mikeš se s tím vydal na cestu.

Jednoho dne přijde ke mlýnu a vidí, jak mládek okřesaný mlýnský kámen na rameně do mlýnice nese, i myslí si: To je silný chlapík, kdyby chtěl jít se mnou, měl bych radost. I počkal, až mládek opět vyšel ven. Začal ho hned přemlouvav, aby s ním šel do světa. Ten se nenechal dlouho pobízet, pověděl službu a šel. V lese dohonili vandrovního.

„Kam jdeš?“ ptal se Mikeš.

„Do světa na zkušenou.“

„Jakého řemesla?“

„Truhlář.“

„Máš-li pak sílu?“

„To věřím,“ pravil truhlář, uchopil jedli a s kořenem ji vytrhl.

„Tys chlapík,“ řekl Mikeš. „Jakpak se jmenuješ?“

„Bobeš.“

„Nechtěl bys jít s námi, Bobši? Co utratíme, zaplatím já, dokud peníze stačí, až vylítají, postaráme se o jiné!“

„A co jste vy zač?“ ptal se Bobeš.

„Já jsem kovář a jmenuji se Mikeš a tuhle můj kamarád je mlynářský a jmenuje se Kuba. Oba jsme silní jako ty, ne-li silnější.“

„Půjdu tedy s vámi,“ řekl Bobeš a podal kamarádům ruku.

Chodili světem, dobře jedli, pili a na pány si hráli. Což divu tedy, že přišel Mikeš kapse na dno?

„Hoši,“ řekl jednoho dne, když přicházeli blíž velkému městu, „mám už jenom tři rýnské, ale vem to nešť, když prasklo oko, ať praskne zub, půjdeme do města a dáme si za ně dobrou večeři ustrojít, snad se potom pánbůh o nás dále postará.“

Hoši mu přisvědčili a vesele k městu kráčeli.

„Pane hospodský, džbán vína každému a dobrou večeři, ale hezky zhurta, máme hlad!“

Tak si poroučeli, když přišli do hospody, jako by měli plné kapsy peněz. Hospodský snášel, kde co bylo, a hoši pili a jedli, co hrdlo ráčilo.

„A co tu máte nového, pane hospodský?“ ptal se Mikeš, který se rád o všem dozvěděl.

„Dobrého nemnoho, vzácní pánové. Neslyšeli jste nikde o našem králi a jeho nešťastných dcerách?“

„Ani slova! My přicházíme z dalekých krajin.“

„Tedy vám musím o tom povědět. – Náš král měl tři krásné dcery, vždy o rok starší jednu nežli druhou. Když bylo nejstarší osmnáct let, ztratila se ze zámku, a nikdo nevěděl kam. Tu bylo nářku a bědování a rodiče hořem div se neutrápili, ale považte, co se dále stalo. Za rok nato bylo mladší princezně osmnáct let, a ten samý den se také ona ztratila, a nikdo ji více nespatriil. Od té chvíle stály stráže na všech koncích zámku a nejmladší princezna se ani z pokoje hnout nesměla. Však nastojte! V ty dni, když se i ta

osmnáctého roku dočkala, byla večer hostina, a do rána byla třetí princezna tatam. Král přislíbil, kdo by vypátral, kam se dcery jeho poděly, a živé mu je přivedl, že jednu z nich za ženu dostane a k tomu půl království.“

„Hoši,“ pravil Mikeš, když hospodský dokončil, „neřekl jsem na cestě, že se o nás pánbůh postará? Tu to máte!“

„Jakpak se postaral?“ ptal se Kuba.

„Tobě aby všechno na opálku vyložil. Já myslím, dá-li nám král na cestu dost peněz, že půjdeme princezny hledat.“

„Totě jen o slovo, ale kam?“ prohodil Bobeš.

„Inu půjdeme, kam nás oči povedou,“ zasmál se Mikeš, „když obejdeme celý svět, přece je někde najdeme, i kdybychom se pro ně do pekla odvážit měli. Jen jděte, pane hospodský, dejte nás u krále ohlásit a řekněte, že chceme princezny hledat, dá-li nám na cestu dost peněz.“

Tak poručil Mikeš, a hospodský s radostí ke králi pospíchal. Za malou chvíli přiběhl sloužící do hospody s poselstvím, aby ti tři vandrovníci do zámku přišli. Sebrali se tedy a šli. Král se jich na všechno vyptal a pak poručil, aby se jim dalo peněz, mnoho-li žádat budou. Hoši králi poděkovali a bez meškání na cestu se vydali.

Mnoho neděl už chodili, když přišli jednoho dne do lesa, z něhož nevěděli kudy kam.

„To nejde, hoši!“ pravil Mikeš, jakožto hlava silné trojice, „což bude me pořád dokolečka chodit, a konce zpropadeného lesa přece nedojdeme? Zde zastrčím hůl a každý z nás půjde na jednu stranu, až se buď na konec lesa, anebo k nějakému stavení dostane. Kdo nejdříve něco najde, ten ať se vrátí zpátky k té holi a na písťalu, co zde visí, ať zapíská. Tak se opět shledáme.“

Hoši s tím byli spokojeni a každý odešel na jednu stranu. Netrvalo to dlouho a Bobeš zapískl.

„Nu, cos našel?“ ptal se Mikeš, když se sešli.

„Jen pojďte za mnou, našel jsem večeri přichystanou jako pro knížata.“

„Mně se zdá, Kubo, že nás má Bobeš za blázny,“ řekl Mikeš a oba jaksi nedůvěřivě za milým Bobšem kráčeli.

Ale Bobeš je neměl za blázny. Když kus cesty ušli, spatřili jeskyni. Vešli do ní a viděli na stolku dobrou večeri, tři džbánky vína a pro tři ustlané lože. To se hochům líbilo, sedli za stůl, jedli a pili. Když se našupali, začali se po jeskyni ohlížet, ale že se již stmívalo a oni světla neměli, neviděli, zdali ještě nějaké dveře ze sluje vedou nebo ne. Umdlíni nechali tedy všeho hledání a chtěli už si každý na jedno lože ulehnout. Tu řekl Mikeš: „Poslechněte, hoši, mně se všecko zdá, že to zde je loupežnická díra. Přijde-li rota domů a večeri nenajde, bude s námi zle! Já se sice ani třiceti chlapů nebojím, ale opatrnosti nikdy nezbyvá, proto bych myslel, abychom si neulehli jako doma na pec, ale jeden aby se postavil na stráž. Dnes ať hlídá Bobeš.“

„Tys po čertu chytrý, pročpak sám hlídat nechceš?“

„Mlč jen a hlídej, vždyť na mě také dojde!“

Bobeš svolil, a druzí dva šli spát. Ale brzy se mu začaly oči svírat a těžká hlava na prsa klesla. Tu mu dal někdo takovou facku, že se mu v očích zajiskřilo, a když vyskočil, spatřil před sebou mužíka, který mu ledva po kolena dosahoval. Černé vousy mu visely až na prsa a na těle měl červený pláštíček. Bobeš se chtěl do mužíka pustit, ale jak se s černým palčivým okem jeho setkal, nemohl ani slova ze sebe vyrazit a studený pot mu úzkostí na čele vystával. Chvilku hleděl mužík na Bobše, potom se obrátil, šel k spícím, houně z nich odhodil a odešel pryč. Ráno, když se kamarádi probudili, začali se s Bobšem hádat, proč je odkryl. Ale ten zapíral, že o ničem neví, a nepřiznal se, kdo u něho v noci byl, aby se mu Mikeš vysmát nemohl.

„Jestlipak nám zase někdo snídani přinese?“ prohodil Kuba.

„To je pravda,“ řekl Mikeš, „Kubíčkoví se vždy jen o zaslíbené zemi zdá, kde pečení holubi do huby lítají. Ale kdo se nepříčiní, ten nemá, říkával můj táta, proto bych myslel, abychom nezůstali lenivě sedět, ale dále po sluji se podívali.“

Hledali tedy a našli v jednom koutě dveře, které násilím otevřeli. Byla to druhá jeskyně, ale menší. Uprostřed byl krb a na něm stály kotlíky, mísy a jiné kuchyňské nářadí; po potravě nebylo však ani památky.

„Vidíte, hoši,“ řekl Mikeš, „povídal jsem vám, že se tady loupežnická cháska zdržuje nebo zdržovala. Snad ji někdo od dobré večere, kterou jsme včera našli, náhle zaplašil. Ať je tomu jak chce, teď jsme my zde páni a hospodáři. Nejdříve půjdeme na lov, jeden musí ale zůstat doma, aby udělal oheň a všechno přichystal. Bobši, tys dnes v noci málo spal, zůstaň tedy zde, a když to všechno připravíš, můžeš si zdřímnout.“

„I mně se nechce ani trochu spát, ať tady Kuba zůstane.“

„Snad se nebojíš, Bobši? Kdybych to věděl, do smrti bych se tě odřekl.“

Bobeš se zastyděl, mlčel a zůstal doma. Mikeš a Kuba šli na lov. Když vycházeli ze sluje, spatřil Mikeš na zemi list popsaného pergamenu. Stálo na něm, že kdo ta slova nad umrlcem přečte, v okamžení ho vzkřísí. Mikeš strčil ten list do kapsy a oba šli dále.

Zatím si přinesl Bobeš vodu, umyl všechno nádobí a rozdělal oheň. Tu vidí před sebou mužíka v červeném pláštíčku.

„Copak budeš dobrého vařit?“ ptal se mužík Bobše.

„Já sám nevím, až co kamarádi přinesou.“

„Nečekej na ně, koukni do komína, co tam uzeného masa visí. Vylez jen nahoru, vezmi si kus plece a uvař ji.“

„Ale jakpak vylezu tak vysoko?“ ptal se Bobeš, který trochu okřál, co mužíka tak přívětivě mluvit slyšel.

„Tuhle máš žebřík, přistav si ho ke komínu a já ho podržím.“

Bobeš si dal říct, přistavil žebřík a lezl nahoru. Když byl na posledních příčkách a již po mase sahal, tu mužík náhle žebřík podtrhl, a Bobeš spadl dolů a zabil se.

„Proklatý nedbalec,“ rozkřikl se Mikeš, když vešel do sluje a oheň vyhaslý a Bobše za krbem ležet viděl. „Tu si pochrupuje a večeri nechá vystydnout. Bobši, vstávej!“

Ale Bobeš nevstával, ač jím třásli jako řešetem.

„Snad není mrtev?“ prohodil Kuba, když ho již dlouho nadarmo budili.

„Je-li mrtev, brzy mu pomohu,“ řekl Mikeš, vytáhl z kapsy pergamen a dal se do čtení.

V polovici začal se Bobeš vzpamatovávat, a než byl Mikeš s tím listem u konce, stál již na nohou.

„Co se ti stalo?“ ptali se ho kamarádi.

„I přišly na mě mdloby,“ odpověděl Bobeš, který se styděl, že se mužíkem svést dal.

Druzí tomu uvěřili, a bez další rozprávky uchystali večeri, najedli se a šli spát.

Když ráno vstali, měli přikrývky daleko odhozené, i nevěděli, co se stalo, a s podivním hleděl jeden na druhého. Bobeš jim to mohl vysvětlit, ale on si myslel: Když já zkusil, zkuste také. A mlčel. Druhý den hlídal Kuba. Když rozdělal oheň a vodu přistavil, spatřil před sebou nepovědomého mužíka v červeném pláštíku.

„Kde jsi se tu vzal? Co tu hledáš?“ ptal se Kuba poněkud zaraženě.

„Jdu se podívat, co vaříš dobrého k obědu,“ a upřel dvě černé oči na Kubu.

„Nevím! Až co kamarádi přinesou!“

„Aj, co budeš na ně čekat, tamhle visí maso, vylez nahoru, vezmi a uvař.“

„To je na mě vysoko!“

„Tu máš žebřík, já ti ho dole podržím.“

Kuba sedl také na lep! Když byl nahoře, mužík náhle podrazil žebřík, Kuba slítl a zabil se.

„Toť jste jako vrtohlavé ovce,“ řekl Mikeš, když se z lovu vrátil a Kubu mrtvého spatřil.

Křísili ho, ale Kuba dříve nevstal, až nad ním Mikeš četl. Báł se posměchu Mikšova, a vymluvil se též na mdlobu.

Třetí ráno došlo na Mikše. Když odcházeli, chtěl Kuba, aby mu dal Mikeš pergamen, jímž by mu v čas nebezpečnosti pomoci mohl.

„Nebojte se, já nejsem tak slabého ducha jako vy,“ odpověděl Mikeš a chutě se práce chápal.

Když rozdělával oheň, přišel opět mužík v červeném plášti, ale Mikeš se ho pranic nelekl, a hned si pomyslel, proč asi kamarádi omdleli.

„Co tu chceš, malý krtku?“ obořil se zostra na pidimužíka.

„I já se jdu jen podívat, co vaříš dobrého k obědu!“

„A co ti do toho?“

„Protože čekáš na kamarády, co ti přinesou, a nevidíš, že v komíně uzené maso visí.“

„Aha, však já ti rozumím, ty škvřátko. Jestli se odtud neodklidiš, pověším tě za vousy a nechám tě v komíně udit, abys lidi více nepodváděl.“

Mužiček se ale k tomu neměl a na Mikše se obořil.

„I hleďme krňasa, snad by se nechtěl do mě pustit. Počkej, krtku, uhlídáš, zač toho loket!“

A vyskočil ze zákrbí, popadl mužíka za vousy a tak rázně jím o zed smýkl, že mu celá brada v ruce zůstala. V tom okamžení proměnil se mužík v ošklivou babu, Mikšovi zahrozil a ze sluje zmizel.

„Pro mě se můžeš proměnit třeba v antikrista, já se tě přece nebojím,“ řekl Mikeš a strčil vousy do kapsy.

Když přišli kamarádi domů, velmi se divili, že je Mikeš naživu. Ale ten se do nich pustil: „Vy falešníci, vy baby! Proč jste neotevřeli huby? Máte proto silné hnáty, abyste si je nechali od takového cvrčka rozdrtit? Věru, s chutí bych vás zde nechal a sám do světa odešel.“

„To nedělej, bratře, a nezlob se. My za to nemůžeme. Jak se na nás ten zpropadený kluk podíval, nebylo jinak, než jako by nám to přikázal. My ho museli bezděky poslouchat. Ale pročpak jsi ho nezabil?“

„A nač bych ho zabil? Já mu dal jen na pamětnou, aby v budoucnu se mnou žerty netropil. Znáte je?“ tázal se kamarádů, ukazuje na vousy, které jednou rukou držel a druhou srovnával a hladil.

Vtom se před ním zjeví baba a snažně prosí, aby vousy nehladil, že jí to nesmírné bolesti působí. Chytrý Mikeš ale umínil si, že toho k svému prospěchu použije.

„Něco za něco, nic za nic,“ řekl babě, „pamatuj si to, babice, nechceš-li, abych tě trápil, musíš mi udělat, co budu chtít.“

„Co v mé moci, všechno ti udělám.“

„Předně a nejprve musíš nám při večeři posloužit, a potom ti povím, co dále od tebe žádám.“

Hoši zasedli ke stolu a baba jim posluhovala. Když se najedli, řekl Mikeš: „Takové čarodějnice, jako jsi ty, jistě vědí, co se v celém světě děje. Ty budeš tedy nepochybně vědět, kam se poděly dcery krále, jenž nad sousední zemí panuje.“

„To nevím, zlatý panáčku!“

„Však ty povíš,“ řekl Mikeš a sahal do kapsy pro vousy.

„Ach, netrap mě,“ prosila baba, pozorujíc hnutí jeho. „Dcery sousedního krále unesl jeden drak a ukryl je pod touhle slují.“

„A jak se k nim možná dostat?“

„Pojďte, já vám cestu ukážu,“ řekla baba a kráčela dveřmi ven.

Kuba a Bobeš zůstali pozadu. Za dveřmi byla ukrutná díra a tou vedla cesta dolů.

„Copak myslíš, ty babo jedu, že umím do děr lézt jako sysel? Opatři mi provaz, abych se po něm spustit mohl.“

Baba vlezla do díry a v okamžení byla zpátky s provazem.

„Pojďte, vy velbloudi,“ křikl nyní Mikeš na hochy, „když se k ničemu jinému nehodíte, tak mi aspoň podržte provaz, abych se po něm dolů svezl.“

Aby se lépe přesvědčil, jestli dírou, v které bylo tma jako v pytli, na pevnou půdu přijde, hodil svou hůl napřed, a teprve když ji slyšel dopadnout, pustil se dolů, přikázav prve kamarádům, až zatáhne provazem, aby ho nahoru vytáhli. Potom se chytil provazu a chutě se až na dno sesoukal. A jak se podivil, když kolem dokola viděl všude světlo a spatřil krásnou zahradu, v níž skvostný zámek stál. I ptal se baby, kdo v tom zámku přebývá.

„Tam jsou dvě dcery královské,“ odpověděla baba, „jen škoda, že se k nim dříve nedostaneš, dokud nezabiješ dva lvy a dvě saně, které u vrat hlídají.“

„O to nebude tak zle!“

„Nemysli si, holečku, že je to lehká práce. Dokud je neoslepíš, také jim ani holí neuškodíš. Zde máš ale svíčku, jdi a dej pozor, ať ti nezhasne. Až přijdeš k samým zvířatům, řekni: Hoř, světýlko, hoř, zlé oči umoř! Oni oslepnou, a pak je teprve budeš moct svou holí zabít. Potom vyveď princezny, ale hezky zticha, neboť nedaleko odtud spí drak, kdyby tě uslyšel, byla by veta po nás.“

Mikeš vzal od baby svíčku a šel. Když přišel až k samému zámku, kde dva lvi a dvě ukrutné saně leželi, jimž z očí oheň šlehal, řekl „Hoř, světýlko,

hoř, zlé oči umoř!“ a v okamžení zavřely se oči krvežíznivých hlídačů, a on je sedmicentovou holí ubil.

Bez překážky šel nyní dovnitř zámku. Všecky pokoje byly skvostné, ale v tom nejskvostnějším seděly na hedvábné lenošce dvě dívky a držely se okolo krku, jako když se růže k růži sklání. Když viděly vcházet do pokoje člověka tak hezkého, nemyslely jinak, než že to dobrý duch, a padly na kolena.

„I nedělejte takové okolky se mnou,“ řekl tiše Mikeš, „a pojdte rychle, ale zticha za mnou, ať odtud vyvážneme.“

Ta slova zněla dívkám jako nejsladší hudba, a bez dalšího ptaní kráčely za svým vysvoboditelem. Když přišly k provazu, řekl Mikeš: „Teď polezte jedna za druhou nahoru, já zůstanu naposled. Nahoře jsou moji kamarádi, nebojte se jich, až k vám přijdu, utečeme všichni k vašim rodičům.“

Tu zaškulbl provazem, první panna se ho chytila a hoši ji vytáhli. Tak to šlo i s druhou, ale když se chtěl Mikeš provazu chytit, vezme ho baba za ruku a praví: „Půjdeš-li nahoru, bude to tvá smrt, tvoji kamarádi chtějí tě z výšky pustit, abys hlavu srazil. Jestli mi nevěříš, uvaž na provaz hůl, a přesvědčíš se hned, že jsem pravdu mluvila.“

Mikeš uposlechl rady té, přivázal hůl na provaz, která, když již skoro na kraj došla, najednou s ukrutným bouchnutím dolů na kamení padla. Mikeš viděl, že stará nelhala a že by si byl kosti rozdrtil, kdyby se dal od podvodných kamarádů nahoru vytáhnout. Více než ztráta svobody mrzelo ho zpronevěření druhů, kterým tolik dobrého udělal, a ke všemu tomu ještě dvě tak hezká děvčátka k života rozkoši vysvobodil.

„Jestli se k vám ještě jednou dostanu, vy falešníci, odměním se vám mincí, za niž by se ani sám ďábel nepoděkoval.“ Tak křikl a hrozil pěstí nahoru a zlosti své ulehčoval. Pak si ale vzpomněl na babu a zhurta se na ni obořil: „Pověz mi nyní, jak se odtud dostanu.“

„Odtud není vykoupení, jestli také mě vysvobodit nechceš. Já jsem nejmladší sestra dvou dívek, jimž jsi nedávno odtud pomohl.“

„A proč jsi dříve nic neřekla?“

„Protože jsem nesměla. Mě a moje sestry zaklel jeden čaroděj. Pro velkou však nenávist udělal ze mě ošklivého mužíka, dokud by se někdo nenašel, kdo by mi vousy vytrhl. Tomu pak že mohu být nápomocna k vysvobození sester, já zde ale musím zůstat v podobě staré baby, dokud by onen člověk draka, co tamhle spí, v moři neutopil. To by se bylo nikdy nevyplnilo, kdybys nyní náhodou zde zůstat nemusel. Smiluj se tedy nade mnou a vysvobod' také mě!“

„Ale jakpak mohu takového draka v moři utopit?“

„Já ti povím. Jdi do zámku, tam najdeš blízko dveří sud masa, ten si pověš na ramena, vezmi hůl a svíčku do ruky, pak se schovej a čekej. Až drak vyleze, přitoch se k němu a skoč mu na hřbet. On se s tebou vznese do povětří a bude řvát, ty mu dej ze sudu kus masa, aby se utišil, a to dělej tak dlouho, až uhlídáš zdáli moře. Když budete již nad ním, řekni, že ti upadlo žrádlo dolů, vytáhni svíčku a říkej známá slova. Drak slítne dolů, ty ho udeř do hlavy, aby omráčen v moři se utopil. Jak zahyne, nabudu já zas předešlé podoby a všechny poklady, co zde v zámku schovány jsou, budou moje, neboť čaroděj již žádnou moc ke mně mít nebude. Abys mě poznal, až se vrátíš, vezmi tento prsten, přelom ho ve dvě půlky, jednu nech u sebe a druhou dej mně. Jen kdo mi onu půlku přinese, tomu budu věřit. Nyní jdi a dělej, jak jsem ti řekla.“

Mikeš vzal půl prstenu, rozžehnav se s babičkou, šel do zámku pro sud, který si na záda přivázal. Do jedné ruky vzal hůl, do druhé svíčku a tak očekával za sloupem příchod draka. Netrvalo to dlouho a drak se připlazil s ukrutným chřestem a řvaním, a jak se přibližoval ke sloupu, vyskočil Mikeš a sedl mu na hřbet. Tu se počal drak vzpouzet, a když se jezdec shodit nedal, vznesl se s ním do povětří. Mikeš mu dal kus masa, a tak ho neustále krmil, až byl sud již skoro prázdný. Vtom spatřil Mikeš pod sebou moře

a prázdný sud do něho pustil. Odřikáváje slova „Hoř, světýlko, hoř, zlé oči umoř!“ pobízel draka, aby se dolů spustil, že mu žrádlo tam spadlo. Hltavý, čarovným světlem oslepený drak letěl do vody a Mikeš ho těžkou holí tak rázně do hlavy udeřil, až omráčen utonul. V tu chvíli stála tu loďka, Mikeš do ní skočil a ke břehu připlul. Jak vstoupil na zem, zmizela loďka a on kráčel tou cestou, kudy s ním drak letěl. Šel městem, lesem, přes pole a hory, ale sluj a zámek více nenašel.

Nechme ho chodit a podívejme se, jak Kuba a Bobeš s princeznami nakládali. Když vytáhli první, hned se jí na všechno vyptávali, a zatímco druhou vytahovali, umluvili se, jak Mikše zabijí a princeznám že smrti pohrozí, jestli neřeknou rodičům, že oni jsou jejich vysvoboditeli. Jak řekli, tak udělali, že to ale Mikeš tak chytře vyvedl, to nevěděli a za mrtvého jej měli. Princezny by desetkrát raději Mikše viděly než nehezské, hrubé jeho tovaryše, ale když jim smrti hrozili, jestli jen ceknou, mlčely jako pěny. Drahé kameny, jimiž princezny ozdobeny byly, na cestě prodali a beze vši nehody až k jejich rodičům se dostali. Co neutratili, to si nechali. Král měl nevýslovnou radost, když dcery spatřil, a hned jejich vysvoboditele za své syny prohlásil. Když se ptal na Mikše, řekli, že se na cestě od nich odloučil a že snad třetí princeznu, o které žádný nevěděl, hledat šel. Král chtěl, aby se svatba brzy slavila, ale dcery nepřivolily dříve než za rok a za den, a na jejich vůli se to také ustanovilo.

Co rok míjel, ušel Mikeš hezký kus světa. Jednoho dne přijde do krajiny, která se mu povědomá být zdála. Utrmácený vstoupil do hospody, a když se najedl a napil, ptal se podle obyčeje, co nového.

„To je tu nového,“ odpověděl hospodský, „že v našem zámku již nestraší.“

„A kde je ten zámek, co v něm strašilo?“

„Asi půl hodiny odtud. Co v něm strašilo, to nevíme, ale po dlouhá léta nesměl žádný do něho vejít, sice to byla jeho smrt, a proto se mu každý zdaleka vyhýbal, takže po čase kolem zámku všechno zpustlo. Před nedlouhou dobou roznesla se zpráva, že tam bydlí krásná paní, ke které každý přistoupit může. Jak se to stalo, žádný neví. Od té chvíle schází se tam každý den lidí dosti, ale paní je vždycky smutná a těžkomyslná a nikam nejde. Kolik ženichů tam již bylo, ona je všechny odbyla.“

„Že mě neodbude,“ řekl Mikeš, který si hned pomyslel, kdo ta paní je, a vzal půl prstenu, jež od babičky dostal, hodil ho do koflíku, dolil vínem a hospodskému ho podal, řka: „Dones to víno do zámku krásné paní a řekni, aby ho vypila na zdraví svého vysvoboditele. Když to všechno vyřídíš, dostaneš spropitné.“